EDUSKUNNAN HALLINTOVALIOKUNNALLE

ASIA

Kirjallinen lausunto hallituksen esityksestä (HE 71/2025 vp) eduskunnalle laiksi rikoslain 16 luvun muuttamisesta.

LAUSUNNON ANTAJA

Suomen pelastusalan ammattilaiset SPAL ry
Vernissakatu 6, 01300 Vantaa
Edunvalvontajohtaja Pasi Jaakkola
Puh. 045 854 1989
pasi.jaakkola@spal.fi

LAUSUNTO

Suomen pelastusalan ammattilaiset SPAL ry kiittää valiokuntaa mahdollisuudesta antaa asiassa lausuntonsa.

SPAL kannattaa ehdotettua lakiesitystä ja pitää sen säätämistä ehdottoman tarpeellisena.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan rikoslain 16 luvun täydentämistä uusilla rangaistussäännöksillä, jotka koskevat poliisi- tai hälytystoiminnan vaikeuttamista. Esityksen tavoitteena on vahvistaa poliisi-, pelastus- ja ensihoitotoiminnassa työskentelevien henkilöiden rikosoikeudellista suojaa sekä turvata poliisi- ja hälytystoiminnan häiriötöntä hoitamista.

SPAL pitää tärkeänä, että viranomaisten toimintakykyä suojataan sekä hälytys- ja pelastustoimintaan kohdistuvaa haitantekoa ennaltaehkäistään. Ehdotetut rangaistussäännökset ovat tältä osin perusteltuja ja vastaavat tarvetta tehostaa viranomaisten ja pelastus- ja ensihoitotoiminnassa työskentelevän henkilöstön toiminnan suojaa.

Esityksen mukaan syyllistyminen poliisi- ja hälytystoiminnan vaikeuttamiseen ei enää tunnusmerkistön täyttymisen osalta edellytä julkisen vallan käyttöä. Tämä selkeyttää merkittävästi oikeustilaa etenkin ensihoitajien, mutta osin myös pelastajien (palomiesten ja sopimuspalokuntalaisten) osalta.

Hälytystehtäville osallistuvat turvaavat yhteiskunnan toimintakykyä sekä kansalaisten turvallisuutta ja terveyttä. Heillä tulee olla riittävä suoja oikeudenvastaisia hyökkäyksiä, vahingontekoa ja uhkauksia vastaan. Erityisesti ensihoitajiin kohdistuvissa väkivalta- ja uhkatilanteissa on usein mukana päihteiden käyttö, mielenterveysongelmat tai molemmat. Avunannon toimintaympäristö, kuten kadut, julkiset tilat tai vieras asunto, on usein ennakoimaton ja turvaton.

Rangaistusasteikon korottamisella yhteiskunta antaa vahvan signaalin siitä, että hälytystehtävässä olevaan henkilöön kohdistuva väkivalta tai sillä uhkaaminen ei ole hyväksyttävää.

Hallituksen esityksen mukaan esityksellä ei välttämättä ole merkittävää yleisestävää vaikutusta erityisesti ensihoitajiin kohdistuvien väkivalta- ja uhkatilanteiden osalta. SPAL ry näkee asian kuitenkin toisin. Korkeampi rangaistusasteikko vahvistaa jatkossa kansalaisten käsitystä siitä, että hälytystehtävillä toimivat turvaavat yhteiskunnan toimintakykyä ja heidän turvallisuuttaan. Siksi auttajien mahdollisuutta toimia avunantotehtävissä on tuettava sekä lainsäädännöllisin keinoin että yleiseen mielipiteeseen vaikuttamalla.

Hälytystehtävän vaikeuttamiseen syyllistynyt ei välttämättä välitä rangaistusseuraamuksesta. Näissä tapauksissa erityisestävyydellä voi kuitenkin olla merkitystä. Kerran kyseiseen tekoon syyllistynyt, ja teostaan rangaistuksen saanut henkilö, voi jatkossa harkita tarkemmin mahdollisen tekonsa seurauksia.

SPAL katsoo, että hallituksen esityksessä on riittävällä tavalla huomioitu lausunto- ja arviointineuvoston palaute.

SPAL kannattaa hallituksen esityksen saattamista voimassa olevaksi lainsäädännöksi.

Vantaalla 26.9.2025

Pasi Jaakkola
Edunvalvontajohtaja SPAL